

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ

ΜΥΘΟΙ ΑΠΟ ΠΗΛΟ

Τα έργα της Δανάης Κώτση-Γκόλαντα είναι χειροποίητες δημιουργίες σε αντίστιξη με τον ψηφιακό κόσμο γύρω μας. Χρησιμοποιώντας πηλό και γήινες χρωστικές για τις χρωματικές παλέτες της, επιδιώκει να προσφέρει μια αίσθηση οικειότητας, με την ανθρώπινη ενέργεια και την αλήθεια της ατέλειας να παραμένουν αναντικατάστατες.

Από την Ελλη Γρατσιά

Η Δανάη Κώτση-Γκόλαντα, η δημιουργική δύναμη πίσω από το Danae Ceramics, δεν είναι απλώς μια κεραμίστρια με έδρα την Αθήνα. Είναι μια σύγχρονη αλχημίστρια της μνήμης που μετατρέπει την ψηφιακή της εμπειρία σε απτή αφηγηματική ύλη. Το έργο της αποτελεί μια γέφυρα όπου η καθαρότητα του σχεδίου συναντά τη βαθιά, παλιά ιστορία του πηλού. Η πορεία της στην κεραμική τέχνη είναι εξίσου συναρπαστική με τα έργα της. Προερχόμενη από τον κόσμο της καλλιτεχνικής διεύθυνσης, της οπτικής σχεδίασης και της τρισδιάστατης ψηφιακής διαμόρφωσης, εργάστηκε επί χρόνια στο ψηφιακό πεδίο, έναν χώρο υψηλής τεχνολογίας και αυστηρής δομής. Ωστόσο, η έλξη προς το υλικό ήταν ισχυρότερη. «Παρότι εργάστηκα χρόνια σε έναν χώρο πιο τεχνολογικό, πάντα υπήρχε μέσα μου η ανάγκη να επιστρέψω στην ύλη. Δεν μπορούσα να φανταστώ τον εαυτό μου για πάντα μπροστά στο άυλο μέσο», σημειώνει. Η μετάβαση ήρθε ως φυσική εξέλιξη, καθώς η σκέψη της λειτουργούσε ανέκαθεν τρισδιάστατα. Η κεραμική έγινε η απτή μορφή μιας θεωρίας που ωρίμαζε.

Η εμπειρία της ως υπεύθυνη καλλιτεχνικής δημιουργίας αποδείχθηκε καθοριστική και όχι τροχοπέδη. Εμαθε να βλέπει το αποτέλεσμα πριν δημιουργηθεί, να χτίζει πρώτα το νοητό σχέδιο και μετά το πραγματικό. «Ετσι και στην κεραμική, ξεκινώ πάντα με μια ξεκάθαρη πρόθεση, δεν δουλεύω τυχαία. Με ενδιαφέρει η πρόκληση να υλοποιήσω όσο γίνεται πιο πιστά αυτό που έχω ήδη

Η Δάφνη Τσιτσιλιάνη στο σπίτι της στο Κορωπί.

«Η ατέλεια είναι για μένα η πιο ανθρώπινη ποιότητα ενός χειροποίητου αντικειμένου. Μου αρέσει να φαίνεται το ίχνος του χεριού, η μικρή ασυμμετρία που θυμίζει ότι κάτι δημιουργήθηκε από άνθρωπο και όχι από μηχανή».

φανταστεί», τονίζει, υπογραμμίζοντας τον έλεγχο που ασκεί στη διαδικασία παρά την απρόβλεπτη φύση του πηλού. Με αυτόν τον τρόπο τον αντιμετωπίζει με τον έλεγχο ενός σχεδιαστή, αλλά με την ψυχή ενός καλλιτέχνη.

Μέσα από τη δουλειά της η κεραμίστρια μετατρέπει τα σκεύη της σε φορείς αφήγησης. Η αφηγηρία δεν είναι ποτέ απολύτως συνειδητή, αλλά πηγάζει από μια βαθιά ανάγκη να περιβάλλεται από αντικείμενα που «φέρουν μια ιστορία».

«Πάντα με γοήτευαν τα αντικείμενα που μοιάζουν να έχουν ζήσει πριν από εμάς, οι αντίκες, παλιά μοτίβα, οικείες υφές», λέει. Η έμπνευσή της είναι ένα μωσαϊκό: από το οργανικό τοπίο των ελληνικών νησιών και των βράχων μέχρι πιο σύνθετα θέματα από τη μεσαιωνική εικονογράφηση και ταπετσαρία, την αρχαία αγγειογραφία και τις αφηγήσεις της αγγλικής ιστορίας και παράδοσης.

Αυτά που την ελκύουν βαθιά στα παραμύθια, στους μύθους και τα παραδοσιακά μοτίβα είναι ο συμβολισμός και η συλλογική μνήμη που περιέχουν. Τη συγκινεί ιδιαίτερα το σημείο όπου το φανταστικό συναντά την επιστήμη, όπως στην εποχή των αλχημιστών. «Από παιδί επαναλαμβάνω μοτίβα και σύμβολα χωρίς να το επιδιώκω. Νιώθω ότι ανήκουν σε κάτι μεγαλύτερο, κάτι κοινό», σημειώνει. Αυτός ο ονειρικός συνδυασμός -ένα ελληνικό λουλούδι πλάι σε ένα φυλλόσχημο μοτίβο του William Morris ή μια αρχαϊκή γυναικεία μορφή- γεννιάται με την πρόθεση να αποτυπωθεί η εικόνα όπως εμφανίζεται στο μυαλό της. Η Δανάη εργάζεται αποκλειστικά με το χέρι, χωρίς τη χρήση τροχού. Για εκείνη, η χειροπλασία είναι το καθοριστι-

κό στάδιο. «Η μορφή γεννιέται κυριολεκτικά μέσα από τα χέρια μου, μέσα από τη συνεχή ανταλλαγή πληροφορίας ανάμεσα στα δάχτυλα και στον πηλό. Εκεί, στο χτίσιμο, διαμορφώνεται ο χαρακτήρας του έργου. Είναι το στάδιο όπου νιώθω ότι το έργο αποκτά ψυχή», τονίζει. Το περιθώριο λάθους είναι σχεδόν μηδενικό, ειδικά στις τεχνικές χαρακτηριστικές και στη ζωγραφική. Η εικόνα πρέπει να αγκαλιάσει τη φόρμα, και αυτό απαιτεί την πρόβλεψη του πώς το σχέδιο θα συνεχιστεί γύρω από μια καμπύλη. Σε όλη αυτή τη διαδικασία, η ατέλεια είναι παρούσα όχι ως στόχος, αλλά ως αναπόσπαστο κομμάτι του μέσου. «Η ατέλεια είναι για μένα η πιο ανθρώπινη ποιότητα ενός χειροποίητου αντικειμένου. Μου αρέσει να φαίνεται το ίχνος του χεριού, η μικρή ασυμμετρία που θυμίζει ότι κάτι δημιουργήθηκε από άνθρωπο και όχι από μηχανή». Για τη Δανάη, η τέλεια συμμετρία δεν έχει ενδιαφέρον· η οργανικότητα της ατέλειας έχει μια αλήθεια που δεν μπορεί να αναπαραχθεί ψηφιακά. Για τον χρωματισμό των σκευών της χρησιμοποιεί ανόργανα χρώματα βασισμένα σε μια αρχαία συνταγή, μια επιλογή που τονίζει τη σύνδεση με την ιστορία της τέχνης και την αλχημιστική πλευρά της δημιουργίας. Καθώς κάθε σκεύος απαιτεί χρόνο, από το χτίσιμο μέχρι το ψήσιμο στον κλίβανο, τα κεραμικά της Δανάης ζωντανεύουν σε περιορισμένες συλλογές. Κάθε

Χειροποίητες δημιουργίες της Δανάης Κώστη-Γκόλαντα.

κομμάτι είναι μοναδικό, αφηγούμενο τη δική του ιστορία μέσα από το χρώμα, το σχήμα και το σχέδιο. Αυτή η στροφή προς το χειροποίητο αντικατοπτρίζει μια διεθνή τάση: την κόπωση από τον ψηφιακό θόρυβο και την αναζήτηση της αυθεντικότητας. «Το χειροποίητο αντικείμενο μεταφέρει κάτι που δεν αντιγράφεται, την πρόθεση και την ενέργεια του ανθρώπου που το δημιούργησε», λέει. Το ιδανικό συναίσθημα που θα ήθελε να νιώσει κάποιος αγγίζοντας ένα έργο της είναι μια αδιόρατη μεταφορά. «Οχι απαραίτητα σε έναν κόσμο φαντασίας, αλλά ίσως μια ανάμνηση, μια εικόνα που είχε ξεχαστεί, μια αίσθηση οικειότητας που δεν μπορεί ακριβώς να εξηγηθεί». Αν το αντικείμενο προσφέρει αυτή τη σιωπηλή προσωπική στιγμή, τότε ο σκοπός του έχει επιτευχθεί, κλείνοντας τον κύκλο από το νοητό σχέδιο στην αληθινή, ζωντανή ύλη. **mc**